

Onderwerp Tussenstand nota sociale basis en accommodatienota
ter informatie
Steller Jelle Zwart

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon	6109	Bijlage(n)	1	Ons kenmerk	34503-2022
Datum	02-02-2022	Uw brief van		Uw kenmerk	

Geachte heer, mevrouw,

Een jaar geleden legden wij u kort na elkaar de nota ‘Sociaal culturele accommodaties, geharmoniseerd’ en de nota ‘De sociale basis in Groningen: Harmoniseren en verder’ ter besluitvorming voor. Voor beide nota’s geldt dat zij in eerste instantie zijn bedoeld om het beleid van de voormalige gemeenten Ten Boer, Haren en Groningen te harmoniseren. In tweede instantie (fase 2) zijn de nota’s bedoeld als aanzet om te komen tot een nieuwe visie op de sociale basis, inclusief de sociaal culturele accommodaties. De accommodaties zijn immers van essentieel belang voor een sterke sociale basis. In beide nota’s gaven we aan om begin 2022 een tussenstand te geven van wat tot nu toe de opbrengsten uit de wijken en dorpen zijn. In deze brief gaan we hier op in.

Fase 2

Met de gesprekken over beide onderwerpen werken we toe naar een stevig beleidskader. De doelen uit het beleidskader vormen de basis voor de subsidieregeling. Dit stedelijk kader vormt het uitgangspunt voor het leveren van maatwerk voor een sterke sociale basis en daarbinnen goed functionerende sociaal culturele accommodaties.

In de nota’s geven we aan dat in fase 2 de informatie van onderop moet komen. Dat doen we door samen met inwoners, (maatschappelijke) organisaties en professionals te bespreken wat nodig is voor een sterke sociale basis in het dorp of de wijk. We bespreken de onderwerpen dichtbij de inwoners, organisaties en professionals, op een zo laag mogelijk schaalniveau (straat, buurt, wijk). Dit sluit aan bij het gebiedsgericht werken en de activiteiten van de gebiedsteams die de contacten hebben met alle partners in de wijk of het dorp. We haken aan bij de bestaande platformen in de wijk en het dorp. De gesprekken zijn laagdrempelig, want iedereen moet kunnen meepraten.

We agenderen binnen de wijk- en dorpsoverleggen hoe de toekomst van de sociaal culturele accommodaties er uit zou kunnen zien, als onderdeel van de sociale basis in de wijk of het dorp. We willen uiteindelijk komen tot een afgewogen beleid op de sociaal culturele accommodaties

Volgvel 1

dat aansluit op de behoeften. Daarbij betrekken we naast de sociaal culturele accommodaties tevens, kerken, wijkbedrijven, sportaccommodaties, scholen, etc.

We kunnen er niet omheen dat de coronamaatregelen ons parten spelen bij het doorlopen van fase 2. Bij het opstellen van de nota's gingen we er nog vanuit dat de coronamaatregelen van voorbijgaande aard waren en we de draad weer snel zouden kunnen oppakken. Niks is minder waar en dat breekt ons op. Enerzijds is het in praktisch opzicht lastig om de onderwerpen op een laagdrempelige manier te bespreken (voor het goede gesprek bij voorkeur fysiek en niet digitaal) en anderzijds hadden (en hebben inmiddels weer) organisaties het afgelopen jaar 'wel wat anders aan het hoofd'. De contacten die de gebiedsteams normaliter in de wijken en dorpen hadden, waren minder goed mogelijk.

Het afgelopen jaar hebben we ons daarom gericht op de volgende punten:

- Het verlichten van de coronamaatregelen voor inwoners, organisaties en accommodatiebesturen.
- Het ontwikkelen van een sterk netwerk in wijk en dorp.
- De gemeentebrede afstemming.
- Mogelijkheden voor het anders financieren.

Coronamiddelen

Met behulp van de coronamiddelen die door het Rijk beschikbaar zijn gesteld, hebben we organisaties kunnen ondersteunen. Voorbeelden van maatregelen die betrekking hebben op de sociale basis zijn:

- Besturen van sociaal culturele accommodaties konden een subsidie aanvragen ter compensatie van hun financieel nadeel ten gevolge van de beperkende maatregelen.
- Besturen van sociaal culturele accommodaties konden een subsidie van maximaal €3.000 aanvragen voor (heropenings)activiteiten gericht op het stimuleren van de deelname aan de activiteiten en het binden en werven van vrijwilligers.
- In samenwerking met de provincie was er de regeling "t Ken weer". Met een gezamenlijk ontbijt werd in de verschillende accommodaties gevierd dat het verenigingsleven weer op gang kwam.
- Specifiek voor de amateursport is er een sportloket geopend. Daar konden zich sportclubs melden met financiële problemen. Een gevolg daarvan was dat de huur over de perioden waarin er door de corona maatregelen niet mocht worden gesport is kwijtgescholden.
- Vrijwilligersorganisaties Jeugd, onder meer scoutings, jeugdzeilkampen, speelt-o-theken, zijn gecompenseerd voor het mislopen van inkomsten.
- Basisvoorzieningen in de wijk en dorp zijn gecompenseerd en er zijn activiteiten ondersteund die er op gericht zijn de ongemakken voor inwoners te verlichten.

Een sterk netwerk in wijk en dorp

In veel wijken en dorpen is er een bestaand netwerk of een netwerk in opbouw, rondom het onderwerp de sociale basis. Daarbinnen spelen de accommodaties een belangrijke rol. Inwoners, organisaties en professionals bespreken hoe het netwerk en de samenwerking kan worden versterkt. Door de wijkvernieuwing (incl. regiodeal en NPG), de inzet van gebiedsteams ('nieuw' in de gebieden Ten Boer en Haren) heeft deze ontwikkeling van de netwerken een extra impuls gekregen. Daar waar al sterke netwerken zijn, met name in de dorpen, faciliteren we. Daar waar het netwerk zich nog niet of onvoldoende heeft ontwikkeld hebben we een actieve rol.

Volgvel 2

Er zijn de afgelopen tijd veel ontwikkelingen geweest rondom het opbouwen en versterken van sociale basis – netwerken, inclusief de gesubsidieerde en niet gesubsidieerde accommodaties. Uit deze netwerken halen we nu onze informatie voor het ontwikkelen van een nieuw beleidskader. Aan de orde komt hoe je kunt werken aan een sterke sociale basis en welke thema's voor de wijk of het dorp van belang zijn.

Dat doen we nu voor een nieuw beleidskader, maar dat is natuurlijk een doorlopend proces, waarbij we voortdurend kijken hoe we de sociale basis kunnen versterken. We inventariseren de werkzame bestanddelen en die gebruiken we weer als voorbeelden voor de wijken waar het overleg over het opbouwen van een sterk netwerk nog moet worden opgestart.

Natuurlijk zijn er volop initiatieven binnen de informele netwerken van de sociale basis. Daarvan zijn we als gemeente niet altijd op de hoogte, maar we zijn wel blij met al deze inzet.

We hebben een uitvraag gedaan naar de ontwikkeling van de sterke netwerken. In de bijlage vind u een greep uit de sterke netwerken in de verschillende gebieden, wijken en dorpen.

Gemeente brede afstemming

Accommodaties

Ten aanzien van de accommodatie hebben we twee vormen van overleg:

1. Het overleg dat betrekking heeft op de samenwerking binnen de brede sociale basis van de wijk of het dorp. In dit geval draait het accommodatiebestuur mee als een van pijlers voor een sterke sociale basis in de wijk, naast andere wijkorganisaties, bewoners en professionals, met als doel het bouwen aan een sterk netwerk (zie hierboven onder sterk netwerk).
2. Het overleg dat direct betrekking heeft op de accommodatie zelf. Het gaat dan over het gebouw, de exploitatie, het beheer, maar ook over hoe het accommodatiebestuur de functie van hun accommodatie in de toekomst ziet. Dit vliegen we gemeentebreed aan.

Accommodatiebesturen hebben aangegeven regelmatig overleg met de gemeente te willen hebben over zaken die te maken hebben met het gebouw, de subsidies en het beheer of de activiteiten. We hebben een draaiboek gemaakt waarbij we om de twee jaar met elk accommodatiebestuur een gesprek hebben gehad. De gesprekken voeren we dan steeds met een groep accommodatiebesturen. In de eerste ronde langs de besturen bespreken we ook hoe besturen de functie van hun accommodatie in de wijk of het dorp zien, nu en in de toekomst.

Het aanvankelijke besluit om € 100.000 te bezuinigen op het accommodatiebeleid is bij de behandeling van de begroting door de raad terug gedraaid. Dit budget werd ingezet voor het onderhoud sociaal culturele accommodaties niet in eigendom van de gemeente. In plaats daarvan stellen we nu, samen met de 13 besturen van sociaal culturele accommodaties die zelf eigenaar zijn van de accommodatie, een Meerjaren Investerings en Onderhoudsprogramma (MIOP) op. Dit MIOP geeft inzicht in de onderhoudssituatie van het gebouw.

We gaan een subsidieregeling introduceren die is gebaseerd op deze MIOP's en een deel van de kosten compenseert. We komen in juni met een voorstel hoe we op basis van de MIOP's tot een mogelijke compensatie kunnen komen en hoe we dit kunnen organiseren.

Sociale basis

Op de zelfde manier als bij de accommodatiebesturen willen we ook een terugkerend overleg organiseren met de bewonersverenigingen. Ook voor de bewonersorganisaties geldt dat er, vooral op gemeentebreed niveau, weinig contact is.

Het is nog steeds lastig om laagdrempelige bijeenkomsten te organiseren door de corona beperkingen. Zeker omdat we er de voorkeur aan geven dat bewoners en organisaties fysiek aanwezig kunnen zijn bij bijeenkomsten. Er hebben digitale gesprekken plaats gevonden, maar die zijn niet afdoende voor het goede gesprek. De terugkerende gesprekken met de

Volgvel 3

accommodatiebesturen en de bewonersorganisaties zijn om die reden nog niet opgestart. Gelukkig is er zicht op dat fysieke bijeenkomsten weer mogelijk worden. De doelstelling voor juni 2022 is om tien sociaal culturele accommodatie-overleggen te hebben gehouden. We hebben daarvoor een draaiboek klaar liggen.

Met ASDG (Adviesraad Sociaal Domein Groningen) is de afspraak gemaakt dat zij worden betrokken bij het proces rondom de sociale basis en de sociaal culturele accommodaties. ASDG heeft een werkgroep 'Gebiedsgericht-werken/Sociale basis' opgericht. De wijze waarop het ASDG de adviserende rol het beste vorm kan geven op gebiedsniveau is nog onderwerp van gesprek.

Voor de insprekers op de nota Sociale Basis is in september een aparte bijeenkomst georganiseerd. Tijdens deze bijeenkomst is de stand van zaken van het project besproken en hebben de genodigden aanbevelingen gedaan met betrekking tot de behoeften van hun achterban.

Met de WIJ zijn we gestart met het opstellen van wijkanalyses. De sociale basis is een belangrijk onderdeel van deze analyses. Op basis van deze analyses kunnen gemeente, WIJ en andere partners in de wijk of het dorp goed bepalen welke inzet zij daar moeten plegen.

Anders financieren

Begin 2021 zijn we gestart met een project dat er op is gericht te komen tot gebiedsgerichte opdrachten aan de organisaties die werkzaam zijn in wijk of dorp. Dat doen we omdat we willen gaan werken met meerjarige wijk- of dorpsprogramma's. Deze programma's vormen de basis voor gemeentelijke ondersteuning in de wijken en dorpen. Middelen gaan we zoveel mogelijk gebiedsgericht inzetten, want iedere wijk of ieder dorp heeft zijn eigen karakter en vraagstukken. Dat vraagt om een integrale benadering per gebied, wijk of dorp en betekent, dat we beleidsbudgetten moeten ontschotten. We willen budgetten slimmer met elkaar combineren. Denk daarbij aan participatiegelden, subsidies voor wijkbedrijven, maar ook aan inzet van sport en cultuur. Daarvoor zullen we interne processen moeten aanpassen.

Voorlopige conclusies

Als we het hebben over de sociale basis zoals we daar nu in de wijken en dorpen aan werken, dan gaat het om de volgende zaken:

1. Het verbinden van het informele (vrijwilligers)circuit met de geprofessionaliseerde wereld van zorg en welzijn;
2. Het aanvoelen wat er leeft onder inwoners aan wensen en behoeftes;
3. De kansen die zich voordoen in een gebied benutten in de samenwerking tussen inwoners en professionals.

Als gemeente moeten we in dit proces niet haantje-de-voorst zijn. Noaberschap, sociale basis, samen-de-schouders-eronder: inwoners stellen zich zo op vanuit persoonlijke behoefte of gesignaleerde noodzaak, maar zeker niet omdat wij als gemeente daartoe oproepen. De sociale basis is daarmee minder maakbaar dan wel eens wordt verondersteld. Het is bovendien een proces van lange adem, van twee stappen vooruit en eentje achteruit, van vallen en opstaan. De gemeente kan als facilitator dit proces ondersteunen en ook als geïnteresseerd partner, maar minder in de rol van regisseur. In het versterken van de sociale basis past ons als gemeente de nodige bescheidenheid.

Wat wij wel kunnen en moeten, is als gemeente gesprekken initiëren in de gebieden over dit onderwerp met maatschappelijke instellingen als WIJ, GON, Lentis, Humanitas, de kerken en corporaties. We moeten met elkaar de rol en bijdrage van een ieder tegen het licht houden en onderzoeken hoe wij elkaar hierin kunnen versterken en hoe wij inwoners nog meer kunnen betrekken en activeren.

Volgvel 4

Met dat als uitgangspunt initiëren we het overleg in de wijken en dorpen over het behouden of opbouwen van een sterk netwerk en de rol van de accommodaties daarbinnen. Het opbouwen van de netwerken gaat over het werken vanuit de leefwereld van de bewoners in wijk en dorp en de thema's die daar spelen, maar gaat ook over het winnen van vertrouwen in elkaar als partner. Het gaat zeker ook over het winnen van vertrouwen in de gemeente als partner en als subsidieverstrekker. Het opbouwen van en het samenwerken in een sterk sociaal netwerk is daarom zo belangrijk. Alleen dan krijg je een goed beeld van wat nodig is voor een sterke sociale basis¹.

De opgaven die spelen in de wijk en het dorp verschillen van elkaar. Elk wijk of dorp heeft zijn eigen 'couleur locale'. Alleen al het wonen in een dorp of in een wijk van de stad verschilt sterk, maar ook tussen wijken zijn er grote verschillen. Toch zijn er ook veel overeenkomsten in de opgaven die er spelen. Zo geldt overal dat het welbevinden van inwoners van de wijk of het dorp groeit als:

- er verbondenheid en betrokkenheid is,
- iedereen kan meedoen door elkaar te steunen en verantwoordelijkheid te nemen (samenredzaamheid),
- elke bewoner het vermogen heeft om zelfstandig zijn leven te kunnen leiden, zich te ontwikkelen en te ontplooiën (zelfredzaamheid).

Thema's die zoal ter sprake komen in de gesprekken met bewoners, organisaties en professionals zijn:

- de kansengelijkheid van bewoners, in het bijzonder de kinderen,
- de ouderen en het zolang mogelijk kunnen blijven wonen in de hun vertrouwde omgeving, bij afnemende zelfredzaamheid (zie ook de notitie 'Ouderen in Groningen' en de Visie op wonen, samenleving en zorg)
- de eenzaamheid bij bewoners,
- het belang van het ondersteunen van mantelzorgers,
- het elkaar kunnen ontmoeten in wijk en dorp en het hebben van voldoende geschikte ontmoetingsplaatsen,
- het deel kunnen nemen aan activiteiten in wijk- en dorpsaccommodaties,
- de aanwezigheid van voldoende vrijwilligers bij vrijwilligersorganisaties als Humanitas, om die activiteiten in wijk of dorp draaiende te houden en de inzet van participatie- en basisbanen,
- het ondersteunen van bewoners en ondernemers bij het ontwikkelen van een maatschappelijk initiatief.

Er wordt hard aan gewerkt iedereen in wijk of dorp te kunnen laten meedoen. Dit doen we zeker voor de bewoners waarvoor dat niet vanzelfsprekend is omdat ze een beperkt sociaal netwerk hebben, minder zelfredzaam zijn of zwaardere ondersteuning krijgen van professionals. Het kunnen terugvallen op een sociaal netwerk is van wezenlijk belang. Het ondersteunen bij 'kleine' klusjes om het huis, de boodschappen of de administratie, kunnen een groot effect hebben. Een sterk sociaal netwerk heeft grote preventieve werking. Het voorkomt of vertraagt formele zorg en bevordert de gezondheidswaardering. Bewoners behouden zo het gevoel er volwaardig bij te horen.

De woonomgeving, de voorzieningen in de wijk en alles wat te maken heeft met de veiligheid, zijn onderwerpen waar de betrokkenheid groot is. We constateren dat sociale betrokkenheid niet los kan worden gezien van fysieke ingrepen in wijk of dorp. Het zijn belangrijke aanleidingen om sociale betrokkenheid te vergroten.

De aanwezigheid van een algemene voorziening in de directe omgeving draagt bij aan een sterke sociale basis en het betrokken blijven bij de wijk of het dorp.

¹ Dit proces wordt vorm gegeven in samenhang met het proces rondom democratische vernieuwing en het uitvoeren van het Gronings model zie de raadsbrief 'Stand van zaken democratische vernieuwingsagenda', kenmerk 584274-2021.

De sociaal culturele accommodaties in wijken en dorpen vormen vaak een centrale rol in een wijk en dorp. Ze lopen vaak tegen dezelfde kansen en knelpunten aan: de staat van het gebouw, de exploitatie, het beheer en de beschikbaarheid van vrijwilliger. Er zijn verschillen in het functioneren van een dorps huis, buurtcentrum, multifunctioneel centrum of een speeltuinvereniging en de rol die zij vervullen of zouden kunnen vervullen. Binnen het netwerk in wijk en dorp bespreken we functie in wijk of dorp, in samenhang met de andere accommodaties die van belang zijn voor een sterke sociale basis in de wijk of het dorp.

Het vervolg

We liggen nog steeds op koers voor het opstellen van een gemeente breed beleidskader voor de sociale basis, inclusief de kaders voor de sociaal culturele accommodaties. Ondanks de beperkingen die de coronamaatregelen ons opleggen, halen we veel informatie op bij bewoners en organisaties over wat van belang is voor een sterke sociale basis in wijk of dorp.

We verwachten dat we vanaf april de fysieke gesprekken in de wijken en dorpen kunnen oppakken, zodat we voor de zomervakantie de gesprekken over de sociale basis en de geplande gesprekken over de sociaal culturele accommodaties hebben afgerond.

Het proces wat we nu doorlopen levert informatie op voor het schrijven van een vernieuwd beleidskader sociale basis, inclusief accommodatiebeleid. Het uiteindelijk aanpassen van de subsidie-systematiek voor accommodaties hangt daarmee samen. We werken toe naar een beleidskader dat met name het proces beschrijft, hoe we in wijken en dorpen doorlopend en samen met bewoners en organisaties de sociale basis in kunnen versterken of sterk kunnen houden.

We streven er naar dat we begin 2023 een nieuw beleidskader hebben, dat als basis voor het verlenen van subsidies in de gemeente Groningen dient.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

burgemeester,
Koen Schuiling

secretaris,
Christien Bronda

Deze brief is elektronisch aangemaakt en daarom niet ondertekend.